

Педагогические науки

УДК 37

ИЗУЧАВАНЕТО НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ ЧРЕЗ ПЛАТФОРМАТА BABEL – ПРЕДИМСТВА И НЕДОСТАТЪЦИ *

Б.Б. Тодорова, Югозападен университет «Неофит Рилски» (Благоевград, България), e-mail: bilyanatodorova@swu.bg

Резюме: В статията се обръща внимание на проблемите, свързани с процеса на чуждоезиково обучение в уеббазирана среда. Обсъждат се предимствата и недостатъците на различните видове електронно обучение. Специално внимание се обръща на възможностите за изучаване на чужд език без помощта на учител, които дава платформата Babel.

Ключови думи: Babel, електронно обучение, полски език, езиково обучение.

ИЗУЧЕНИЕ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ С ПОМОЩЬЮ ПЛАТФОРМЫ BABEL – ПРЕИМУЩЕСТВА И НЕДОСТАТКИ

Б.Б. Тодорова, Юго-западный университет им. Неофита Рилского (Благоевград, Болгария), e-mail: bilyanatodorova@swu.bg

Аннотация. В этой статье сосредоточено внимание на проблемах, связанных с процессом обучения иностранному языку через Интернет. Обсуждаются преимущества и недостатки различных видов электронного обучения. Особое внимание

---

* Статия публикувана в рамките на проекта "Актуални проблеми на лингвистиката", RP-B5 / 17, Юго-западный университет им. Н.Рильского.

уделяется возможностям таких платформ, как Babbel, в процессе изучения нового языка без помощи учителя.

Ключевые слова: Babbel, электронное обучение, польский язык, языковое обучение.

FOREIGN LANGUAGE LEARNING WITH BABEL PLATFORM - ADVANTAGES AND DISADVANTAGES

B.B. Todorova, South-West University «Neofit Rilski» (Blagoevgrad, Bulgaria), e-mail: bilyanatodorova@swu.bg

Abstract. This article focuses on the problems associated with the process of teaching a foreign language through the Internet. The advantages and disadvantages of various types of e-learning are discussed. Particular attention is paid to the capabilities of such platforms as Babbel, in the process of learning a new language without the help of a teacher.

Keywords: Babbel, e-learning, Polish language, language learning.

Електронното обучение (e-learning) е все по-актуален и разпространяващ се метод за учене [1:V]; [2]; [3], [4] и мн. др. Негова характерна особеност е използването на компютърно базирана или уеббазирана система, чрез която обучението може да се осъществява. Според Кгејцова, Кгејци по-коректният термин е *електронно учене*, като той „може да покрива спектъра от най-разнообразни практики, като се започне с използването на отделни технологии в подкрепа на ученето и преподаването, премине се към смесен тип учене (като комбинация от традиционни и електронно базирани учебни дейности) и се стигне до учене изцяло онлайн“ [5: 85]. Европейската комисия (2001) описва e-learning „като използване на нови мултимедийни технологии и интернет, за да се повиши качеството на обучение чрез лесен достъп до средства и услуги, както и до дистанционен обмен и сътрудничество“ [6: 398].

Повечето университети имат подобни изградени системи, използващи обичайно платформи като Moodle или Blackboard. Най-често

достъпът до съдържанието на платформата е ограничен, като само студенти, записани в съответните курсове, могат да ги ползват. Поради актуалността и увеличаващата се роля на този тип обучение се увеличават и изследванията в тази насока, чиято цел е да изследват предимствата и недостатъците на различните видове e-learning, както и на приложимостта на технологиите например при обучение на хора със специални потребности [7], [8] и др.

Мненията на изследователите нерядко са крайни – от възторжени до крайно скептични, но все по-често се изследват конкретни казуси, подход, който е конструктивен и плодотворен.

Особено често електронното обучение се използва за учене на чужди езици. Крејџова, Крејџи [5: 87] споделят, че преподавателите по български език в Масариковия университет в Бърно са били сред първите, които са се възползвали от възможностите на Центъра за електронно обучение към университета. Дечева [3] представя опита си за преподаване на немски език в Софийския университет чрез посредничеството на Moodle. Филологическият факултет на ЮЗУ „Н. Рилски“ също използва електронна платформа при обучението по гръцки език¹, разработена по проект, финансиран от Програмата за европейско териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013 г.“[9].

В настоящия текст обръщаме внимание на обучението, което предоставя платформата Babbel. Това е обучителна система онлайн, чието седалище е в Берлин. Тя дава възможност чрез домейна www.babbel.com потребители с платен достъп² да изучават различни езици: *датски, холандски, английски, немски, френски, индонезийски, италиански, норвежки, португалски, руски, испански, шведски и турски*. Езици посредници могат да бъдат *немски, американски или британски английски, испански, френски, италиански, португалски и шведски*. Обучението е изцяло уеббазирано, без помощта на учители, т.е цялата информация, която обучаващият се може да получи, е налична в платформата.

Необходимостта от възможности за дистанционно езиково

---

¹ <http://www.learn-greek.eu/>

² Платформата дава възможност за безплатен пробен урок.

електронно обучение е безспорна. Особено голяма е нуждата от курсове, в които могат да се изучават т.нар. „малки“ или не толкова популярни езици. За съжаление и чрез тази платформа достъпът е преди всичко до езици, говорени в Западна Европа. Този факт не бива да ни изненадва. Интересът към тези езици е най-голям, а и те се говорят в страни, предпочитани за културен туризъм, за обучение и за трудова миграция.

Друга слаба страна на платформата е това, че езиците посредници са твърде ограничени и принадлежат само на германската и на романската езикова група. По тази причина те относително рядко биха могли да бъдат използвани от хора извън Европейския съюз. Вярно е, че поради наличието на английска версия много потребители, ползващи английски, могат да учат езиците в платформата. Но в този случай посочените обяснения на граматиката на изучавания език са представени в контрастивен план с граматиката на английския, а не на първия език на потребителя.

Според мен много интересен факт е възможността да се изучават езици като индонезийски, турски, полски и руски – знаем, че това са майчините езици на едни от големите емигрантски общности в Западна Европа и Северна Америка. Затова в едно бъдещо изследване би било интересно да се проучи дали емигранти от второ и трето поколение биха учили езика на предците си чрез подобна платформа.

Повечето специалисти са на мнение, че напълно електронно обучение, без помощта на учител, не е най-удачният вариант, защото не отговаря на индивидуалните нужди на обучаваните. Наличието на учител обаче би оскъпило всеки курс, освен това ученето не би могло да се осъществява по всяко време, което всъщност е едно от предимствата на електронното обучение – то не изисква спазването на определен график и потребителят може сам да избере с какво темпо и колко често да изучава съответния език. Предимство на Babbel е и съществуването на мобилна версия, което прави платформата налична от всички части на света, където има интернет достъп.

Конкретните ни наблюдения върху възможностите за изучаване на езици са върху един от двата славянски езика, които се предлагат в Babbel – полски. Това е език от западнославянската подгрупа заедно със словашкия, чешкия, и горно- и долнолужишкия [10]. Бояджиев включва в

тази група и полабски, кашубски и словински [11]. За разлика от другите славянски подгрупи, всички езици в тази подгрупа не ползват кирилица, а специфична адаптация на латинската азбука.

Полски се говори като първи език от над 38 милиона души в Полша и около 2 милиона зад граница. Езикът има богата фонетична система [12] от 10 гласни и 35 съгласни. Това е единственият език, който пази носовите гласни, които са били характерни и за старобългарския език. Има запазена богата падежна система от седем падежа.

Системата Babbel не дава възможност полски да се изучава чрез посредничеството на друг славянски език. Именно затова граматическите особености, на които се обръща внимание, често са такива, които отличават полския от други западни езици като английския. Те обаче се срещат при други славянски (и не само) езици. Могат да бъдат посочени само няколко бегли примера – наличие на окончания за род, на падежни отношения и окончания и т.н.

Посочените особености разкриват добре изследваните проблеми при създаването на платформи, които би трябвало да функционират като универсални – те не отговарят на спецификите на отделните езици, а по-скоро, съзнателно или не, са центрирани около германските и романските езици, които имат най-дълга традиция при чуждоезиковото обучение, главно поради поради исторически причини. Затова опитите на колеги, преподаващи чужди езици в различните университети, да създават учебници, които да са фокусирани върху определени целеви групи, са плодотворни. Подобно обучение дава възможност да се обърне внимание на конкретните разлики във фонетично, лексикално и граматично отношение между първия език и езика, който тепърва започва да се изучава.

Разбира се, контрастивният метод е възможен, когато групата е еднородна. Когато говорим за разнородна група, няма как учебниците – хартиени или електронни, да не бъдат универсални. В тези случаи особено важна е ролята на преподавателя – той е този, който може според аудиторията да обърне по-голямо внимание на проблемните въпроси и да пренебрегне част от упражненията, когато те се оказват твърде лесни за конкретна група. Затова смесеното обучение (blended learning) се определя като особено функционално [5: 87].

В същото време, въпреки посочените недостатъци, онлайн обучението няма алтернатива, когато езикът, който искаме да изучаваме, не се предлага често от езиковите школи. Няма алтернатива и когато потребителите, които искат да го изучават, живеят в по-малки населени места, пътуват често, работят на ненормирано работно време и трудно могат да присъстват на конкретно място в конкретен час. Възможността да се ползва език посредник, макар и това да не е първият език на учещия, не бива да бъде подценявана.

Обучението в Babbel е интерактивно и развива и четирите умения – четене, писане, говорене, слушане, като полски може да се изучава само на базово равнище. Предлага се в пет курса за начинаещи (*Beginner's Courses*), в които се обсъждат ежедневни ситуации, представя се основна лексика, свързана с роднинските отношения, местата за живот, времето и пр. Има и няколко по-кратки фонетични урока, посветени на специфичните фонемни в полския. Освен това се обръща внимание на граматическите категории при имената – род, число, падеж, на сегашно и бъдеще време на глаголите, както и на наличието на свършен и несвършен вид. Обръща се внимание и на словоредата, който в полски е относително свободен, като за тази цел има немалко упражнения, при които думите са дадени в разбъркан ред. Има и упражнения, предполагащи множествен избор, и такива, в които учещият сам трябва да попълни липсващата форма. Курсът разчита на повторението, вероятно за да се компенсира липсата на преподавател – т.е. набляга се и на репетирането, и на избора, и на продуцирането.

Всеки урок има свое заглавие. Началният слайд обяснява какво ще се изучава в него – напр.: *В този урок ще научите названията на плодовете и зеленчуците; числата 1-4*. Обичайно има три последователни урока, които са свързани тематично, като последният от тях е преговорен. Всеки урок започва с лексикална част, свързана със съответна тема – новите лексеми са едновременно изписани и произнесени на полски и са онагледени с помощта на подходящо изображение. Следват редица задачи, които целят затвърждаване на речника – чрез подреждане на буквите в правилен ред или чрез попълване на празно място. Често заедно с лексиката се представя и граматиката, като тя е обяснена с помощта на езика посредник, а след това са

представени различни упражнения – подреждане на дадени в разбъркан ред букви, попълване на празни места, избор на правилната форма измежду няколко варианта. Обичайно урокът завършва с диалог, свързан с темата на урока. В него учещият е необходимо да попълни празни позиции, в които да се използват подходящи лексеми, изучени в настоящия урок.

За преминалите всяко от петте нива за начинаещи се генерира сертификат. Курсистът може да повтаря стари уроци, както и може да прави преговор – платформата има такава опция. Освен петте нива за начинаещи, към месец май 2017 г. са налични и лексикален курс (*Words and sentences*), някои специални курсове като *Everyday expressions*, *The pronunciation of consonants*, *The pronunciation of vowels*, *Polish for Holidays*, *Polish Idioms*, *True Friends*, *False Friends*, *Spelling*. Има и курс по граматика (*Grammar*), който представя по-систематизирано вече представената в курса за начинаещи граматика.

В заключение може да се каже, че Babbel е още една възможност за любопитните да се запознаят с нови езици и да започнат да ги учат. Платформата има много предимства – интерактивна е, грешките се маркират веднага, дава се възможност за корекция, темпото, с което курсистът учи, зависи само от него самия. Потребителите на платформата освен това имат право да добавят съдържание, което помага за усъвършенстването ѝ.

Електронното обучение ще съпътства животът ни все по-често – то е удобно, защото пести време, средства и дава неподозирани доскоро възможности. В същото време човешкият фактор все още няма как да бъде игнориран – а и не бива, и затова такива продукти, които изключват активно човешко присъствие в процеса на учене, отстъпват по качество на традиционните методи.

Литература:

1. Soomro S. E-learning, experiences and future. Vukovar: InTech, 2010. 460 pp.
2. Radović-Marković M. Advantages and disadvantages of e-learning in comparison to traditional forms of learning // Annals of the University of

Petroşani, Economics. 2010. №10 (2). С. 289-298.

3. Дечева Д. Немски език в Мудъл? // Лингвистиката: история, предизвикателства, перспективи. Благоевград: УИ „Н.Рилски“, 2015. С. 377-383.

4. Каменова Т.Н. Технологии, методы и средства электронного обучения // УСиМ. 2015. № 1. С. 47-56.

5. Krejčova E., Krejči P. Quo vadis, philologia? Tribun EU, 2017.

6. Arkorful V., Abaidoo N. The role of e-learning, the advantages and disadvantages of its adoption in Higher Education // International Journal of Education and Research. 2014. Vol. 2. №12. pp. 397-410.

7. Laabidi M., Jemni M., Jemni Ben Ayed L., Ben Brahim H., Ben Jemaa A. () Learning technologies for people with disabilities // Journal of King Saud University – Computer and Information Sciences. 2014. №26. pp. 29-45. DOI: 10.1016/j.jksuci.2013.10.005

8. Barrett B. Enabling Students with Disabilities with Computing Interaction and Empowerment though Enhanced Strategic Instructional Course Design.// The Electronic Journal Information Systems Evaluation. 2013. Vol. 16. №3. pp. 164-173. URL: www.ejise.com

9. Чаушева Ел., Вунчев Б., Йорданова Д., Сотирова Н. () УЕБ базиран курс по гръцки език за българи и български предприемачи” по Европейската програма за териториално сътрудничество „Гърция-България 2007-2013 г. // Studia Classica Serdicensia. №6. 20 години специалност „Новогръцка филология” в Софийския университет „Св. Климент Охридски”. София, 2014: С. 309-313.

10. Илиева Л. Увод в езикознанието. Благоевград: УИ „Н. Рилски“, 2001

11. Бояджиев Ж. Увод в езикознанието. Пловдив: Изд. Хр. Г. Данов, 1995.

12. The Columbia Encyclopedia, 6th ed., 2001. URL: <http://www.encyclopedia.com/literature-and-arts/language-linguistics-and-literary-terms/language-and-linguistics/polish> (дата обращения 09.05.2017)

References:

1. Soomro S. E-learning, experiences and future. Vukovar: InTech,

2010. 460 pp.

2. Radović-Marković M. Advantages and disadvantages of e-learning in comparison to traditional forms of learning // *Annals of the University of Petrošani, Economics*. 2010. №10 (2). S. 289-298.

3. Decheva D. Nemski ezik v Mud#l? // *Lingvistikata: istorija, predizvikelstva, perspektivi*. Blagoevgrad: UI „N.Rilski“, 2015. S. 377-383.

4. Kameneva T.N. Tehnologii, metody i sredstva jelektronnogo obuchenija // *USiM*. 2015. № 1. S. 47-56.

5. Krejčova E., Krejči P. Quo vadis, philologia? *Tribun EU*, 2017.

6. Arkorful V., Abaidoo N. The role of e-learning, the advantages and disadvantages of its adoption in Higher Education // *International Journal of Education and Research*. 2014. Vol. 2. №12. pp. 397-410.

7. Laabidi M., Jemni M., Jemni Ben Ayed L., Ben Brahim H., Ben Jemaa A. () Learning technologies for people with disabilities // *Journal of King Saud University – Computer and Information Sciences*. 2014. №26. pp. 29-45. DOI: 10.1016/j.jksuci.2013.10.005

8. Barrett B. Enabling Students with Disabilities with Computing Interaction and Empowerment through Enhanced Strategic Instructional Course Design.// *The Electronic Journal Information Systems Evaluation*. 2013. Vol. 16. №3. pp. 164-173. URL: www.ejise.com

9. Chausheva El., Vunchev B., Jordanova D., Sotirova N. () UEB baziran kurs po gr#cki ezik za b#lgari i b#lgarski predpriemachi” po Evropejskata programa za teritorialno s#trudnichestvo „G#rcija-B#lgarija 2007-2013 g. // *Studia Classica Serdicensia*. №6. 20 godini specialnost „Novogr#cka filologija” v Sofijskija universitet „Sv. Kliment Ohridski”. Sofija, 2014: S. 309-313.

10. Ilieva L. Uvod v ezikoznaniето. Blagoevgrad: UI „N. Rilski“, 2001

11. Bojadzhiev Zh. Uvod v ezikoznaniето. Plovdiv: Izd. Hr. G. Danov, 1995.

12. The Columbia Encyclopedia, 6th ed., 2001. URL: <http://www.encyclopedia.com/literature-and-arts/language-linguistics-and-literary-terms/language-and-linguistics/polish> (data obrashhenija 09.05.2017)

Сведения об авторе

Биляна Б. **Тодорова**, доктор по филологии, главный ассистент кафедры болгарского языка, Юго-западный университет им. Неофита Рилского (Благоевград, Болгария).

